

Oponentní posudek doktorské disertační práce

Autorka práce: **Ing. Eva Jirčíková**
Téma práce: **Identifikace faktorů ovlivňujících proces rozvoje klastrů s aplikací v prostředí České republiky**
Studijní obor: 6208V Management a ekonomika
Zpracování: Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, 2008

a. Aktuálnost tématu disertační práce

Orientace na využívání klastrových iniciativ a klastrů v rozvoji ekonomiky patří v posledním desetiletí k prioritám hospodářské politiky jak rozvinutých, tak i rozvojových zemích na celém světě, rozsáhlé studie klastrové problematiky jsou prováděny v rámci OECD i EU. Podpora klastrů je deklarována v základních strategických rozvojových dokumentech Evropské unie a v řadě oficiálních strategických dokumentů na úrovni ČR i krajů. Proto téma disertační práce je v současné době velmi aktuální a jeho výběrem a způsobem zpracování autorka přispívá k řešení aktuálních problémů rozvoje české ekonomiky. Navíc, vychází nejen z teoretických pojednání k dané problematice, ale detailně hodnotí první výsledky klastrové politiky v ČR zahájené v rámci programu Klastry v letech 2004-2006.

b. Splnění stanoveného cíle práce

Autorka v práci jednoznačně formuluje svůj hlavní cíl - na základě identifikace klíčových faktorů ovlivňujících rozvoj klastrů navrhnout doporučení vedoucí ke zefektivnění procesu rozvoje klastrů v prostředí ČR. K naplnění hlavního cíle práce pak formuluje dílčí cíle, tj. analyzovat vývoj vybraných klastrů v ČR i zahraničí a podmínky pro vznik a rozvoj klastrů v ČR; identifikovat faktory, které ovlivňují proces rozvoje klastrů a navrhnout doporučení pro efektivní rozvoj klastrů v prostředí ČR.

Cíl práce pokládám jednoznačně za splněný. Autorka provedla detailní analýzu 23 vybraných klastrů v ČR i zahraničí, pro které zpracovala případové studie. Na základě dotazníkového šetření u 46 zahraničních a 20 domácích klastrů identifikovala faktory rozvoje klastrů a na více jak 20 stranách práce navrhla konkrétní doporučení rozvoje klastrů. Tím naplnila celkový cíl práce. Navíc, navrhla tři hypotézy práce, které výsledky jejího bádání potvrdily.

c. Postup řešení problému, výsledky disertační práce a konkrétní přínos studenta

Disertační práce se člení do 8 kapitol, má 169 stran a celkem 9 rozsáhlých a velmi hodnotných příloh v elektronické formě. Doplnuje ji 5 tabulek a 35 obrázků – zejména hodnotících grafů vytvořených z velké části na základě vlastního výzkumu. Citací téměř 84 odkazů v textu práce autorka prokazuje, že se stačila podrobně seznámit s problematikou.

Práce po úvodu shrnuje v samostatné kapitole současný stav problematiky klastrů. V dalších kapitolách formuluje cíle a hypotézy práce a zvolené metody zpracování, kde detailně popisuje vlastní postup řešení problému na základě kritické rešerše dostupných informačních zdrojů, dotazníkového šetření a strukturovaných rozhovorů. Další rozsáhlá kapitola práce pak obsahuje hlavní výsledky výzkumu. Práci uzavírá hodnocení přínosů pro vědu i praxi a návrh dalšího pokračování práce.

V teoretickém úvodu se autorce podařilo v přehledné formě a koncentrovaným způsobem popsat hlavní teoretický východiska klastrů. K této části si dovoluji následující upřesňující dotaz: Patří „tvrdá podpurná infrastruktura“ (str. 51) konkrétnímu klastru nebo je společná více klastrům operujícím v konkrétním regionu?

Vlastní výsledky práce jsou soustředěny v páté kapitole a v zajímavých přílohách. Zdůraznit je třeba zejména následující výstupy: Průzkum, který autorka provedla v českých a zahraničních klastrech je ojedinělý, nemá dosud v ČR obdobu a jeho význam umocňuje srovnání s podobnými výzkumy prováděnými v zahraničních studiích. Velmi kladně lze hodnotit jeho komplexnost a zahrnutí různých oblastí působnosti klastrů. Mimořádnou pozornost zasluhuje příloha práce, ve které je cenný již zmíněný přehled případových studií, databáze aktuálních 251 informačních zdrojů ke klastrové

problematice, dosud také u nás ojedinělá, závěrečné zprávy k vyhodnocení dotazníků u nás a v zahraničí a také seznam existujících klastrů v České republice. Zajímavým vstupem pro formulaci závěrů je pak analýza závislostí kritických faktorů s využitím programu SPSS. Na základě tak detailního průzkumu pak bylo možné formulovat doporučení ke zefektivnění činnosti klastrů u nás, se kterými lze souhlasit. Nesporný přínos autorky podle výsledků práce je zřejmý. Zde se ovšem také nabízí otázka: došlo by k rozvoji klastrů v ČR bez počátečního financování z veřejných prostředků. Jaký je názor studentky? Nejsou u nás klastry „poháněny finančními podporami“ namísto potřeb podniků?

d. Význam práce pro praxi a pro rozvoj vědního oboru

Výsledky práce uvítají jistě pracovníci všech klastrových iniciativ jako základnu pro porovnání své vlastní činnosti, z výsledků lze vyvodit i opatření k provádění klastrové politiky na regionální i národní úrovni zejména v českých podmínkách. Přínos pro rozvoj oboru můžeme odvodit nejen z obsahového hlediska klastrové problematiky, ale také z hlediska metodického při provádění vlastní výzkumné činnosti v terénu.

e. Formální úprava práce a jazyková úroveň

Práce má dobrou formální i jazykovou úpravu, je čtivá, srozumitelná a graficky velmi dobře zpracovaná. Autorka přistupuje k řešení problematiky v práci systematicky, úprava textu i doprovodných tabulek a obrázků je přehledná.

f. Publikační činnost studenta

Autorka vykazuje na studenta doktorského studia neobvykle vysoký počet 23 publikací (z toho 7 jako samostatný autor), které zpracovala v období 2005-2008. Jedná se o výstupy jejích studijních a výzkumných aktivit jak v odborných časopisech na konferencích domácích i zahraničních. Zaměření publikačních aktivit odpovídá i zaměření doktorské práce. Publikační aktivitu doktorandky lze hodnotit jako příkladnou a výrazně nadprůměrnou.

Závěrečné stanovisko

Před vlastním vyjádřením závěrečného stanoviska si dovoluji osobní poznámku. V letech 2006-2008 jsem měl možnost oponovat 10 doktorských disertací z vysokoškolských pracovišť v České republice a na Slovensku zaměřených převážně na problematiku klastrů. Nešetkal jsem se dosud s tak rozsáhlou a příkladně zpracovanou vlastní výzkumnou aktivitou v rámci jediné práce. Autorka prokázala široký přehled znalostí v problematice klastrů i praktické využití metod vědecko-výzkumné práce. Proto celkově hodnotím způsob zpracování i výsledky práce velmi kladně.

Disertační práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a po jejím kladném průběhu doporučuji udělení titulu Ph.D.

V Ostravě, 3. 10. 2008

doc. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
Ekonomická fakulta,
VŠB-Technická univerzita Ostrava